

דמעות⁽⁶⁾.

כמו שנאמר בספר מלאכי: הנביא מוכיח אותם [לשון פירוש מהר"י קרא]: "כשהיו מגרשין נשותיהן היו הן באות אצל מזבח ה' ובוכות בבכי ואנקה, ואומרות: אם חושדין אותנו בעלינו שנטמאנו בסתר — הרי אנו מזומנות ליבדק במי המרים. וחטאתכם גורם שאין הקב"ה פונה לרצותכם". שנאמר: "וזאת שנית תעשו [עוד עוון שאתם עושים], כפסת דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה [ולכן] מאין עוד פנות אל המנחה ולקחת רצון מירכם [אין הקב"ה מתרצה בקרבנותיכם]".

ובאיזה דמעות מתכסה המזבח. וכתוב בהמשך: "ואמרתם על מה. על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעוריך אשר בגדת כה והיא הברתך ואשת בריתך".

ודורש רבי אליעזר, שהמזבח מוריד דמעות על המגרש את אשתו הראשונה.

הגמרא מביאה עוד מאמרי אמוראים על אהבת אדם לאשתו הראשונה, וגודל צערו במיתתה.

מאד, ואבישג השונמית משרת את המלך". לכן דרשו מכאן חכמים שבת שבע באה החדרה בעקבות אבישג השונמית, להעיד על כוחו של דוד בתשמיש.

ועוד נרמז בכך שבפסוק זה ישנן שלוש עשרה מילים, לכן אמר רב יהודה אמר רב: **באותה שעה קינחה בת שבע עצמה בשלש עשרה מפות**, בין תשמיש לתשמיש של דוד, כדי להצדיק טענת דוד כי מה שאינו נושא את אבישג, הוא מפני האיסור.

ולמה לא גירש דוד אחת משמונה עשרה נשותיו, כדי לשאת את אבישג?

אמר רב שמן בר אבא: בא וראה מהליכותיו הקדושות של דוד המלך כמה קשין גירושין בעיני אלהים ואדם, שהרי דוד המלך התירו לו חכמי דורו לייחד את עצמו עם פנויה, למרות שכבר אסרו חכמים על יחוד עם פנויה מעת המעשה של אמנון ותמר, ולא התירו לו לגרש אחת מנשותיו, כי "קשין גירושין".

וכן אמר רבי אליעזר: כל המגרש את אשתו הראשונה⁽⁵⁾ — אפילו מזבח מוריד עליו

נשיו האחרונות?

ומתוך: שאם מצאנו שבאשתו הראשונה מזבח מוריד עליו דמעות, יש ללמוד איסור [כלומר, שאינו הגון] אפילו לשאר הנשים אע"פ שאינן ראשונות של הבעל. ועיין בטור אבן העזר סימן ק"ט.

6. המאירי מפרש: אפילו מזבח שהוא סניגור על ישראל, נעשה לו קטיגור.

ועיין עוד במהרש"א ותורת חיים באריכות ובערוך לנר.

5. בחידושי הר"ן מפרש: הגמרא מביאה ראיה ש"קשה גירושין" שהרי כל המגרש אפילו מזבח מוריד עליו דמעות.

ועוד מפרש: ראשונה בנישואיה, כלומר, שלא נישאה לאדם אחר קודם לו. ומקשה, שהרי אביגיל ובת שבע היתה נישואיהן נישואין שניים ולמה לא גירש אותן? ומתוך, שהן היו המכובדות, ואותן בודאי לא עלה על דעתו לגרש.

ועוד מפרש: הראשונה, שאצל הבעל היא ראשונה. וקשה שאם כן למה לא גירש דוד את